

Előfizetési árak

Hejyben:
Egész évre 10 kor., fél évre
5 kor., negyed évre 2 k. 50 f.
Vidéken:
Egész évre 12 kor., fél évre
6 kor., negyed évre 3 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

SZENTÉSI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Vajda B. Utóda könyvnyom-
dája Szentés, Kossuth-tér

Egyes példányok kaphatók

Lapunk könyvnyomdájában
valamint lapkihordónknál, a
kiknél lapunk előfizetése is
megrendelhető.Megjelenik hetenként háromszor:
vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.Felelős szerkesztő: Főmunkatárs:
SIMA LÁSZLÓ HEGYI ANTAL**Hirdetések árát,**
valamint nyiltéri közleményeket kiadóhivatalunk méret
szerint a legutányosabban számít.

Fonákságok.

V.

— Március 6.

(H) Az osztályrendszer miatt fonák levén társadalmunk, abból kifolyólag igen természetesen közéletünk is fonákságban szenved. Tekintünk csak adózási rendszerünket s legott meggyőződünk róla.

Közudomásu tény s azért bizonyításra sem szorul, hogy hazánkban a közép és kisbirtokosok vannak adóval legjobban leterhelve, azon fonák okoskodás kapcsán, hogy a közép és kisbirtokos jobban megmunkálja és kihasználja a maga birtokát, mint a nagybirtokos. Az iparosokat és kereskedőket pedig azon a címen kímélik, hogy hazánkban az ipar és kereskedelem még fejletlen.

Ezen adórendszerrel fogva a közép és kisbirtokos ma már csak bérlője a maga birtokának, mivel a fölemelt földadóval arányban terheli a községi és ármentesítési adó s ha minden adóját összeszámítja a gazda, adója holdanként elérí a húsz-huszonkét koronát. Ezt pedig a mai gazdasági viszonyok közt kibírni nem lehet.

Amerikában egész más elveken nyugszik az adórendszer. Ott ugyanis úgy okoskodik a közfelfogás, hogy a gazdag könnyebben fizethet nagy adót, mint a szegény. Az adótulcsly tehát a vagyonosokra van áthárítva. Nagy adókat fizetnek a gyárosok, a bánya, vasut és hajótulajdonosok, mert ezek nagy jövedelmekkel rendelkeznek. Az üzletemberek közül pedig a keresmárosok, hogy ez által is fékezessék a keresmár romboló hatása.

Ohajó (Ohio) államban a keresmáradó évi ezer dollár, magyar pénzben ötezer korona. Pensylvánia államban pedig háromezer dollár, magyar pénzben tizenötezer korona. Az állam ezen adóztatással azt akarja elérni, hogy minél kevesebb legyen a keresma és ne nyithasson keresmát, a kinek nincs hozzá pénze és megfelelő jövedelme.

A földadó ellenben a legalacsonyabb fokra, holdanként, ezeröttszáz szögletölével számítva, öt cent, magyar pénzben huszonöt fillér, mivel Amerika iparúzó és kereskedő állam levén, a földmivelést, mely még nem áll a fejlődés azon fokán, mint hazánkban, kikímélni kívánja. De viszont a gyár, banya, vasut és hajótulajdonosoknak is megadja a jogot, hogy egyezkedhessenek az adókövetővel.

És az is fontos dolog Amerikában, hogy az adózó közönség csakis községi adót fizet és ebből szolgáltatják be a

községek az államháztartásra szükséges összegeket Ezen községi adókövetésénél is szoros szabály, hogy adót csak az fizet, kinek inga-lana van, vagy pedig üzlete.

Az amerikai államok háztartási igényei különben sem oly felesigázottak levén, mint Magyarországon, az adó is sokkal mérsékeltebb. Amerikában ugyanis alig százezer főre megy a szárazföldi haderő létszáma, ahhoz is pénzért fogadják a katonákat. Nincs továbbá sem csendőrség, sem pénzügyvérség. Nincsenek nyugdíjas miniszterek, hivatalnokok és tanítók: hanem mindenkinek munkája által kell arról gondoskodnia, hogy öregségére félre tegyen valamit. A bírának, tisztviselőnek és előjáróknak nincs megállapított fizetésük: hanem csak az általuk elintéztett ügydarabok után részesülnek bizonyos tiszteletdíjban. Még jegyzőjük sincs a községeknek, hanem a bíró és a kélvére mellé választott nyolc esküdt lehetőleg szóbeileg intézi el a közigazgatási ügyeket. A hol pedig az írásos munkát elkerülni nem lehet, ott a közjegyző végzi, megszabott díj mellett, a teendőket.

Az amerikai községeknek tehát alig van egyéb közterhük, mint az iskolák és rendőrség föntartása. De míg az iskolákat a pazar kézzel gondozzák, addig a rendőrség intézményét a legszűkebb korlátok közé szorítják.

Mi mások nálunk a közterhek? Mennyi katonát, csendőrt, pénzügyőrt, hivatalnokot, nyugdíjasokat stb. kell itt az adózó polgároknak tartaniok? közkormányzatunkban és közigazgatásunkban mennyi itt a cafrang, a fölösleges cifraság? És ezek dacára nem azon van törvényhozásunk, hogy miként egyszerűsítse a közigazgatást? és miként enyhítse a közterheket? hanem a pénzügyi egyensúly föntartásának mindig csak egyetlen módját ismeri és alkalmazza: és ez a végnélküli adóemelés.

Amerikában negyedféltét töltöttem, de mondhatom, hogy ezen idő alatt egyetlen végrehajtásnak sem voltam szemtanuja, sőt másoktól sem hallottam, hogy ott ilyesmi gyakorlatban volna. Többet mondok, végrehajtók sincsenek, tudomásom szerint, alkalmazva. Ha mégis fordulnak elő árverések, ezek önkétes árverések olyan egyének által tartva, kik Európába skarnak visszatérni s ingóságait nem kívánják magukkal épelni.

Mennyivel nyugodtabb tehát Amerikában a nép élete, a hol nem működik az adóprés, nem huzzák ki a népnek feje alól a vánkost és nem veszik ki szájából a betévő falatot. Bizony,

bizony ezeket tudva, nem csuda, ha mind többen hagyják el honfitársaink ez ősi hazát, mert végtére is megunja a nép az örökös zaklatásokat, belefárad a sikertelen küzdelmekbe és odavágyik, a hol nyugalmat remél, a hol ha keservesen kell is megszolgálni a betévő falatért, a ruháért, a mivel meztelességét befedi, legalább nem fosztja meg senki keserves munkájának gyümölcsétől.

Évek óta hangoztatják az országban, hogy be kell hozni a fokozatos adórendszert és a birtok minimum megállapítása által meg kell védeni a népet a kiszípolyozástól. Ennek értelme az volna, hogy az adót a jövedelmek aránya szerint kell az adózókra kivetni és a kik nagy jövedelmekkel rendelkeznek, fokozottabb adókkal terheltesenek, hogy így a kis és középbirtokosok adója leszállítható legyen. A birtok minimum pedig azt foglalja magában, hogy öt hold földet, ágyát, ruháját, házi butorait és gazdasági eszközeit, semmiféle tartozás fejében se lehessen a kisembertől elvenni.

Semmi kétség benne, hogy ezen intézkedés jelentékenyen enyhíteni a mai súlyos megélhetési viszonyokat és a kivándorlást is tetemesen csökkentené és ennek dacára a pusztá beszédnél ma sem mentek tovább, kik hivatva volnának közállapotaink segíteni. Fejünk fölött ég a tető, látják a veszelét, mely a munkás mozgalmakban jelentkezik, de azért nem sejtetnek a bajon, mert egy fonák helyzetben kellene javítani, hogy a nagybirtokosok és tőkepénzesek is viseljék a maguk terheit, még ha izraeliták is a nevük: hanem megvárják, míg az égő üszkők nyakunkba hullanak.

Ily közkérdések fölött tehát érdemes elmélkedni és közmegbeszélés tárgyává tenni, mert ha felülről nem jó azoknak megoldása, alulról kell kezdeményezni és a közvéleménynek kötelessége kényszeríteni a hatalom tényezőit a társadalmi kérdések helyes megoldására.

Sajnos azonban, hogy a negyven esztendő óta tartó tuftengés alatt elszoktunk a gondolkodástól. Petyhüdtek lettek erőink és komoly cselekvésre elégteleneknek érezzük magunkat. Mindent a hatalomtól várunk, még azt is, amit magunk erejéből képesek volnánk végrehajtani. Ezeknek a léha, semmittevő időnknek el kell mulniok, hogy helyükbe új, tevékeny társadalmi élet lépjen az imeretes magyar közmondás szerint. Segíts magadon, majd akkor az Isten is segít.

Igen is le kell rombolnunk társadalmunk szétválasztó falait, föl kell rázni a szunnyadó erőket, tegye és teljesítse mindenki azon kötelességeit, melyekkel tartozik Istennek, hazájának, önmagának és családjának, hogy megvalósuljanak nagy Széchényink szavai: „Magyarország még eddig nem volt, hanem lesz!”

A VÁROS ÉS MEGYE.

„A bosszú paragrafus.”

— Március 5.

)(Ezen a címen vezető cikk látott napvilágot a letűnt korszak felhívatalos lapjának vasárnapi számában. A cikk a vármegyei nyugdíj szabályzat módosításával foglalkozik és a legkeményebben megtámadja dr. Kelemen Béla főispánt.

En nem akarom védeni a főispánt és nem akarom feltolni magamat a döntő bíró székébe. Tisztán igazságot keresek.

Az a módosított paragrafus egy becsületlen korszak becsületességének volt a születése, amelyet kellett, hogy a változott időkkel megváltoztasson a vármegye. Azt a paragrafust *Mátéfy* Kálmán megjutalmazására alkották. *A bottal*, az orgyilkosok eszközével szerzett lakonyibeli érdemek jutalmazásáról.

Azt a paragrafust *becsület* nevében kellett módosítani, aminthogy, megtörtént.

Ezt bosszúnak neveznék — érlelhetlenség, vagy az erkölcsöknek olyan lesülése, amelyhez csak a Csongrádvármegyében vagyunk és lehetünk hozzá szokva.

En ennyivel el is végezhetném. De tartozom három kijelentéssel, amely a dolog érdeméhez tartozik:

Elsőszor: dr. Kelemen Béla főispáni működésétől jól én nem várok. Megmondtam a lap hasábjain sokszor, de azt megállapítottam, hogy ez a „bosszú paragrafus”-nak nevezett módosítás mindenkor *érdeme* marad a főispán működésének.

Másodszor: a tisztelt sajtó organum ne hívatkozzék arra, hogy ő egykor *Tasnády* Antal is védelmezte a jogszöveget ellen. Elég haj volt az dr. Tasnády Antalra; meri ismerhetle ellenséges s azokkal megküzdehetel; de a „jó akaró” csak artottak neki.

Harmadszor: az a tábor illetve annak a tábornak organuma, amely a multhan csaknem tombolt az évszázalt bosszú vágyban,

amelynek kielégítését elérni nem riadt vissza az eszközök egyetlen nemétől sem, amely piacra vitte azt, amit a családí tűzhely szentélye védelmez, annak nincs joga nemtelen bosszúról beszélni és még sokkal kevesebb a becsületre hivatkozni. (S—d)

— Március 5.

)(A becsüsök napidíjai. A múlt év végén a városi képviselőtestület felemelte a városi adóvégrehajtók mellett alkalmazott becsüsök napidíjait. A becsüsök most azzal a kéréssel fordulnak a városi tanáshoz, hogy a felemelt napidíjakat utalják ki.

UJDONSÁGOK.

Ármentesítési ügyek.

— Március 5.

A körös—tísa—marosi ármentesítő-társulat központi választmányja vasárnap délelőtt Hódmezővásárhelyen gyűlést tartott *Károlyi* Imre gróf elnöklésével.

A központi választmány elsősorban is az úresedésben levő két társulati mérnöki állást töltötte be szavazás útján. Husz pályázati kérvény érkezett be s a szavazásban is 20 választmányi tag vett részt. A szavazás eredménye az lett, hogy *Ponyitzky* Lajos 20 szavazattal és *Kibényi* Kálmán 12 szavazattal nyerték el a többséget s kivülök még *Mészáros* László kapott 5 szavazatot.

Ezután áttért a választmány a töltés-építés ügyére. *Fekete* Márton főigazgató és *Kálló* Gyula főmérnök ismeretlekké részleteken a nagyfonságú ügyet s előadásukból közölik, hogy a társulat 196 kilométer hosszú töltésvonalából 122 kilométer vonalon a töltéselőtérítési munkálat teljesen végrehajtva van. Kiténik azonban, hogy 167279 köbméter górmunkával több teljesítendő, mint a mennyi előirányozva volt. E munkálatok 663,333 korona vállalati összeg mellett *Deutsch* Emil és *Lipót* vállalkozóknak adatnak ki.

Ezután a központi választmány a társulat *tegyelmi választmányát* alakította újra. Elnöke *Kovács* Selyestén Aladár, tagjai *Havár* Daniel, *Nóvay* Tamás, *Juhász* Mihály és *Kiss* Zsigmond, pötagjai dr. *Csáky* Lajos és *Mátéfy* Ferenc lettek.

Még egy nagyfonságú kérdéssel foglalkozott a választmány: az alsó érdekelt-ségnek a szárazéri társulatból való kiválasztásával. Hosszú tárgyalás volt ezen kérdés fölött, melynek eredménye az lett, küldöttség bízott meg, hogy a földmivélségi miniszteriummal képviseljük a társulatot és sürgetsek a különválasztást és ha a bekés megegyezés nem sikerülne is a szárazéri társulattal, mielőbb miniszteri döntést provokáljanak, hogy az innár 20 év óta tartó azon törvényszerű állapot, hogy egy és ugyanazon területek két ártérhez tartoznak és kétféle adoznak, megszüntetessék.

— Március 5.

— Személyi hír. Dr. *Mátéfy* Ferenc polgármester vasárnap Hódmezővásárhelyen tartózkodott s részt vett a város képviselőtestületben az ármentesítő társulat választmányi ülésén.

— Végre! Az államvasutak igazgatósága arról értesítette a városi, hogy a Kunszentmárton—szentesi vonalon a kért: Héked, Jamborhalom és Kunszentmárton—vásártér megállóhelyeket létesítette. A megállóhelyeken a motorok fognak megállni. A megállóhelyek létesítése épen öt hónapot késett. Elmondhatjuk rá, hogy végre!

— Ezüst menyegző. *Kovács* János mérszáros és neje *Fataki* Julianna, holnap — szerdán — ünneplik meg házasságuknak huszonöt éves jubileumát. A derek és közbeesésben álló házasság par a negyed százados évfordulót szűk családi és barati körben ünnepeli meg.

— Végh Sándor jubileuma. Mint jeleztek a szentesi kir. járásbírósg végrehajtóját, *Végh* Sándort szombaton ünnepelték abból az alkalomból, hogy egy negyed századot töltött el nem épen babéros pályáján. Az ünnepségen testületben jelent meg a helybeli járásbírósg és a helybeli ügyvédi kar. Az ünnepi lakomán az első pohár köszöntőt *Gaál* Sándor kir. táblabíró mondotta. Ezután egymást érték a komoly és humoros felköszöntők. A társaság csak a kora reggeli órákban oszlott szét.

— Az öngyilkos tanár temetése. Tegnap délelőtt 10 órakor ment végre *Szalkai* Mór főgimnáziumi tanárúrának temetése igazán megható részvét mellett. A temetésen a tanári kar és a főgimnázium ifjusága tes-

A „SZENTESI LAP” TÁRCÁJA.

Egy gyilkosság története.

— Irta: **Pforlehe** —
(Polytáta.)

Mire Bell belépett, már sokkal nyugodtabb voltam, a szívem sem zakatolt oly erősen és teljes lélekjelenléttel hódítottam el a Bell szomszédságában levő helyet s a szép tündér közvetlen közelében gyönyörködtem, mily férfias bátorsággal hárpintett fel egy pohárka wishkyt és a legnagyobb mosolylyal kebelezelt be egy pár híg tojás után néhány szellet sódat, szorvasgombós pástétumot, hogy aztán a tea mellé csigarettára gyújtson. Aldott jó étvágyuk van e lengereutuli kis angyaloknak.

A kanalak és tányérok csörgése között vígan folyt a társalgás. A tegnapi elfogódottságom eltűnt és én is élénk társalgást kezdtem Bellel, természetesen a legközönösebb témákról is irtozatos hypokrizissal, a legnagyobb arckifejezés kíséretében tárgyaltam vele mindennapi semmisségeket és így szívem fiktát nem firkészhetke ki senki.

Aztán felkerekedünk s mentünk a parkba élvezni a tél gyönyöreit. Rám nézve keserűes dolog volt álló másfél órán keresztül tipegni, topogni a havon csaknem egvedni, mert sem a skyhez, sem a keresofyázáshoz nem értek, míg Bell egyenlő tökéletességgel kezelte (?) mind a kettőt, sőt még a jégben rögtönzött vitorlás szánerenyit is ő nyerte meg.

Az étvágykésztő gyakorlatok után azonban újra mellem menekedett Bell is és bőven kárpótolva lettem. A dejeuner alatt ki is léptem eddigi resevált viselkedésemből és ha nem is szóval, de hanglejtéssel és szemeim tekintetével érthetően kifejeztem a bensőmben háborgó érzelmeket. Így például, midőn a szárnyas sültnek Bell megkérdezte:

— Szereti maga a fiánt?

En oly lüngoló szemekkel, oly olvadó, mégis perszáló hangon feleltem, hogy:

— Halálra, nagyon imádom! — miszerint Bellek meg kellett értenie, hogy e valószínű nem a presnyének, hanem neki szól.

Talán egy kissé túltúzzal is folytattam az udvarlat, mert a feketekávéval St. Allary meg is szóltott:

— Te Bouffy, vigyázz! Ne esavard el annak a szép leánynak a fejét a szép szeméidél, mézes szavaiddal, mert majd a te nyakadat egy pár alháta-kéz fogja kitékerni.

— Kicsoda? — kérdém minden védekezés nélkül.

— Ki? Há Hugh Gordon, a Bell mátkája.

— Hol van? — sziszegtem én.

— Most még valahol a kódos Albionban, de nemsokára itt lesz!

E hír egy kissé megzavarta cirkulusaimat. Éreztem, hogy tenni kell és pedig gyorsan.

E rövid néhány óra alatt, mióta Bell megismerem, szerelmem oly határtalanra nőtt, hogy arról lemondani lehetetlen lett volna. Elhatároztam, hogy szabaddá teszem magam! Otthon az anyósom ügyis pokollá

változtatta az életemet. Elváltak és ha kell, elkövetek valami rénnagy botrányt is.

Elkövetkezett a délutáni szánpart. A fogatok előrohogtak s aztán elől megindult a Pál két automobilszájja, utána de la Grenée gróf hajótusa a szántalpra alkalmazott statch-coachot, közvetlen ez után a Lyenard a la hongrois fogott ötös szánkát, míg én Bellel, egy a la tandem szárnra kerültem s volt eszem, hogy a többieket magam elé bocsátam. De alig értünk ki a parkból Bell helyet cserélt velem, kivette kezemből a gyeplőt és egész bátorsággal közibe esördített a két lónak. Ugy hajolt ez a szép leány, mint az angol király első piqueurja, én meg csak álltam mellette, törve a fejemet, miként kezdjem el életbevágó vallomásonomat: hogy mondom el Bellek, mily örültem megszereltem s mily másíthatatlan akaratomma lett szabaddá lenni magamat, ha kell, az anyósom halála arán is. A bundám alatt a szívem vesztül zakatolt, a balántékomon kidagadtak az erek, a téboly homálya kezdett rámeheznedni, midőn egyszerre miss Bell hozam simult, szép feje az arcumra borult, én alkarkoltam mohón esökölva bűvés illatú hajfartjeit, aztán megvalunk a szántól és repülünk, repülünk a léghen, mialatt folyton hallom a Bell ezüst hangja édes kacagását s én mind erősebben szorítom karjaim közé s a váratlan boldogság fekevesztett hevével ismétlem: szeretlek, szeretlek... aztán elsőfőül az egész világ: megszűnik repülésünk és mi... elmerülünk az ut árktól ellepő vastag hó tengerbe.

Folyt. köv.

tületben jelent meg. A koporsónál dr. Szilgythy Gyula főgimnáziumi tanár mondott a tantestület nevében, a gyász szertartás végességével, megható beszédet. A temetőben Nagy Ferenc VIII osztályú tanuló búcsúzott el a szerencsétlen végű fiatal tanártól a tanuló ifjúság nevében.

Halál a vonat kerekai alatt. Vecseri János I tized 350 szám alatti lakos a feleségével és egy 12 éves kis leánnyal kocsin Tomörkényre igyekezett. A kocsit, amint a vasuti vágányoknál haladt a vonat elűtötte oly szerencsétlenül, hogy Vecseri azonnal meghalt s a kis leány halálos suzódásokat szenvedett. Vecseri sértetlen maradt. A kis leányt súlyos sebével a csongrádi kórházba szállították. — További részletek ismeretlenek.

Ritka tehetség. Az építő iparosok Petőfi szállodabeli helyiségének ablakában napok óta egy egyszerű kőműves segéd ritka ügyességgel és ambícióval megfestett csinos műve van kiállítva. A kép a piacteret és a Kossuth utcát ábrázolja fénykép után. A mai szervezett világban fehér holló számba megy az ilyen gondolkodású iparos segéd, a ki a folytonos rábeszélések és terrorizálások dacára nem hagyja magát a nemzet ellenes hadseregbe besorozni, hanem a foglalkozások legemesebbikét, a festőművészetet kultiválja önérejből oly megtető ügyességgel, a mely nem csak a kéznek, de a léleknek is becsületet valik. *Bócsik Antal* kőművessegéd példájából tanulhatnának azok az építőmunkások kiknek a nemzetközi szervezett az egyedüli otthon és az Isten, hazát, vallást lagadó „Nepszava” újság az egyedüli művelődés eszköze.

Az építő iparosok bájja. Az építő iparosok báljának rendező bizottsága ezúton kéri fel a jegyre igényt tartó nagy közönséget, hogy tekintettel a nagy aranyos értéklődésre a jegyek átvételéről legkésőbb holnap délig gondoskodni sziveskedjenek, mert szombaton este előre láthatóan előhelyre jegyet nem adhat már ki a rendezőség.

A fundonítés halottja. Megrendítő szerencsétlenség történt szombaton este a kurcaparti nyárfaik kidöntésénél. A fundonítással foglalkozók egyikére *Utasi Marton* városi halaszra oly szerencsétlenül esett rá egyik nyárfa törzse, hogy a bodogtalan ember pár órái kínos szenvedés után meghalt. A fundonítés halottját tegnap temették el.

A „Horváth Mihály Önképzőkör” közönetét nyilvánítása és nyilvános elszámolása. A február 9-én megtartott jótékony célú mulatságra a napokban 10 kor. felülfizetés érkezett dr. *Mátéfy Ferenc* nérnőtől. Az adományozónak köszönetét fejezi ki a rendezőség. Itt jegyezzük meg, hogy a mulatságon 786 kor. 70 fill. bevétel volt, melyből 419 kor. 59 fill. fordított jótékony célra.

A múlt hónap halottjai. A m. kir. anyakönyvezető hivatalos jelentése szerint az elmúlt február hónapban összesen 68-an haltak meg Szentesen.

Tyúktópas. *Udvardi István* III tized 61 számú házából az elmúlt éjjelel négy tyúkot emeltek el. A rendőség a nyomozást megindította.

Ebzárlat Zolotán. A zolotai kutyákat egy vesztettség gyanújában elfullott kóbor kutya garázdálkodásai miatt negyven napi zárlat alá helyezték.

A cigánybál jövedelme. A szombaton este rendezett cigánybálnak 137 korona tiszta jövedelme volt, amely az elhunyt szentesi három híres cigányprimás síremlékének alapjául fog szolgálni.

Kirándulás Tolonc uton. Inkább hazarándulásnak lehetne nevezni *Förös Imre*, városunk szülőttei e dísz példányának tegnapi hazakeresését. Ez uttal Tiszaföldvárról küldték haza a nagy férfút, aki bizonyára a közel napokban ismét tesz kirándulást Tolonc uton.

Vásárok a szomszédban. A *szegvári* országos vásár március 9, 10 és 11 a *hódmezővásárhelyi* országos vásár pedig március 16, 17 és 18 napjain lesz.

Hírek az anyakönyvből. Március 2-án. *Eljegyeztettek:* Szőke János Szabó Zsuzsánával. — *Házasságra léptek:* Varga Ferenc Kauti Horváth Eszterrel, Váradi Lajos Katali Tóth Boza Eszterrel. — *Születtek:* Kovacs Antal, Bartucz János, Kádár Gergely, Barát Klára, Fekete József, Varga Imre, Török Zsuzsanna, Nagy Maria, Nagy halvaszületett leány (iker). — *Elhaltak:* Horváth Mihály 60 éves, májorvadás; Tarnóczy Imre 39 éves, tudóvsz; Sebestyén Ferenc 58 éves, úter elmeszesedés.

Magyar földművesek Amerikában.

Irtja: **Hegyi Antal.**

(Folytatás.)

De habár köteles is a gazda bekeríteni birtokát, Árpádhonban ez nem okoz nagy kötelességet, a mennyiben minden gazdának levén erdeje, potoszkokat vagyis oszlopokat mindenki készíthet a maga erdejében kerítésnek való léceket és deszkákat pedig ingyen válogathat és hozhat a fűrészmalomból, mivel ott kihányják és feltűzelik mindazon léceket és deszkákat, melyekben valami fogyatékoság észlelhető; mivel ott van a bőven és pénzért nem értékesítik a hibás anyagot.

Visszatérvén azon megjegyzésemhez, hogy a gazdának elegendő tíz holdnyi talajt bemunkálni, magától értetődik, hogy nincs szükségére valami költéses berendezésre. Elegendő ha van egy szántó, egy tölts és egy kapáló ekéje. Egy exstirpátora, vagyis gazirtója, egy boronája és egy igás kocsija egy lóra. A módosabbak használnak egy lovas, félfódeses hintót is, két személyre való ülésel, ugynevezet bagit (bugi), melynek harminc, harmincöt dollár, száztövenöt korona az ára és oly könnyű szerkezetű, hogy egy kézzel húzva is futhat vele az ember. Rendkívül erős pácott fából készülnek ezek és nagy kedveltségnek örvendenek. Megjegyzendő, hogy az amerikai járművek keréktároló a vasuti kocsik kerékivólanak felel meg és így kevésbé vannak a fölfordulás veszélyének kitelve.

Jószáglományból, különösen a település kezdetén, elegendő egy ló, vagy egy öszvér, egy fias tehén, egy fias sertés, tenyészésre három négy darab juh, vagy bárány, a szarvasokból néhány tyúk, kecske és lúd, esetleg pulyka, melynek pecsenyéjét igen kedvelik az amerikaiak. Egy tyúk ára ötven hatvan cent, két korona ötven fillér három korona. Egy pár kirántani való eszike harminc, harmincöt cent, egy korona ötven fillér, egy korona hetvenöt fillér. Egy kacsa huszonöt, harminc cent, egy korona huszonöt egy korona ötven fillér. Lúd és pulyka egy dollár, öt korona körül darabonként. A húsok régi fontja a gazdáknál négy, öt cent, hús, huszonöt fillér, a mézsárszékben tíz cent ötven fillér akár marhalus akár sertés hús legyen.

Szántásra az öszvér, biztos és arányosabb lépésével fogva, alkalmasabb, mint a ló: de gyors hajtásra meg lusta. Azért akik tehetik, lovat is, öszvért is, tartanak. Lovat a járás-kelésre, öszvért a szántásra. Az ökröt csupán szállfak vontatására és utak építésére használják a gép elé és a járom egészen elűt a magyarországi járomtól, amennyiben az ökrök nyaka görbe járomszeggel van a járom felső részéhez szorítva és így az amerikai járomnál a bélla és alfa hiányzik. De hiányzik a tézsla is, hanem helyettesíti azt egy hosszú lánccal, melyre tíz pár ökröt is ráfognak.

Az árpádhoni földek megteremnek minden, a mit Magyarországon teremnek. Tehat búzát, árpat, zabot, kubaricát, burgonyát, répát, zöldséget, kaposztát, uborkát, tököt, paradicsomot, babot, borsót, pasulyt, lenesét, dohányt stb. Sőt ezeken kívül megterem ott a gyapot, rizs, cukornád, dinya stb. A gyümölcsfák közül diszlik minden, a mi itthon. Azon kívül a narancs, citrom, füge, banaan, derszion, pekan-dió stb.

A pálmafajok közül szabadban diszlik a legyező és tülevelű palma, melyek egy utatlat virágot is hoznak. A diszfák közül a fehér vörös és sárga cedrusok, a magnóliák, örökzöld tölgyek, gumfák, pézsmafák stb.

A talajnak sajátága, hogy a legelő és műveletlen földek fenyőerdőkkel fordulnak föl. Ha pedig a fenyőerdőt kiirtják, tölgy erdő nő a helyén, a tölgy erdő után ismét fenyő erdő.

A főtermény, melyből legjobban pénzlenek az árpádhoni magyar gazdák, a szamóc, más néven földi per, angolul sztráberi (strawberry). Magyarországon ezt a hitvány gyümölcsöt alig becsülik valamire, Amerikában ez kincses bányája a gazdáknak, melyet, mint Amerikában általában mindenféle veteményt és zöldséget, a sok eső miatt, sorhátra kell ültetni, legkésőbb november végéig. Műtrágyázni is szükséges, hogy gyümölcse kemény és szállításra alkalmas legyen. Tavasszal pedig február hóban, vagy legkésőbb március elején, fenyőszalmával kell leszalmani, hogy gyümölcse ne érintse a földet, mert különben megrohad.

Folyt. köv.

Különbefélék.

Kibékülés.

Nem számítok én hosszú gyászra,
Tenger könnyre, ha meghalok.
Koldus leszek a temetőn is,
A mint most itten az vagyok.

Mulásom szörnyő döbbenéssel
Nem fog betölteni másokat,
Megesik szépen észrevétlen,
Mikélt erdőn az alkonyat.

Mi is van abban, ha egy árva,
Fakó dalost az éj befed?
Mindössze több egy kis halommal
S néhány kis dallal kevesebb...

Jakab Odón.

× **Sardou és a — borjufej.** Párizs ostroma alatt történt. „Karácsony napja közelített. — Irja Sardou visszaemlékezéseiben. — Ugy ismeretlen ember tart felém az utcán és fontoskodva szól hozzám, miközben egy asztalkendővel letakart koszára mutatott: — Mr Sardou, valamit tartogatok a maga számára! Egy borjufejét!

Csak az tudhatja igazán, mit jelent ez a szó akkor, aki végig élte Párizs ostromát. Különös, ritka szerencsét jelentett az! Embere övatosan fölhajítja a kosárról az asztalkendőt és megpillantottam a petrezselyem közé helyezett, pompás, friss, kívánatos borjufejét, melynek szaga ugyancsak csiklandozta az orromat. Nem tévováztam. — Mi az ára? — Kérdem. — Hatvan frank, a kosárral együtt, ... de csakis önnék! Csakugyan azokban az inséges napokban ez az ár nem volt tulzott. Emberemnek meghagytam, hogy kövessen a Brébant-vendéglőbe, ahová épen indultam. Egy óra múlva ott voltam barátaim körében, akik épen egy kis darab kemény lóhúson ragódtak. Mindjárt kijelentettem, hogy kellemes meglepetést tartogatok számukra. — Meglepetés!? — kiáltanak fel valamennyien egyszerre. Igen, bizony! De találjátok ki, hogy mi az? — Egyenkint találgattak: — Sonka? — Vesepecsenye? — Angolna tengerész módra? — Kappan? — Ugy se találjátok ki! mindennél jobb: egy valóságos borjufej! — Általános örömrivalgás. A vendéglős ekkor mosolyogva tesz az asztal közepére egy nagy tálat. Valamennyien kíváncsian hajolnak fölébe, da bámulva így szólnak hozzám: — Csak zsiros sárga lé van a táliban. — Rémülve fordulok a vendéglős felé: — Szerencsétlen, hol van az én borjufejem? — Ott van benne a táliban! — menti magát a gazda. — De hol van hát? — Hát el oivadt, — feleli nyugodtan. Csakugyan, a borjufej formába öntött gelatinból való volt, de oly mesterien utánozta, hogy a csalónak sikerült mintegy harminc darabot jó áron nyakába sözni az éhes, de tapasztalatlan vevőknek.

× **A kalendárium furcsaságai.** Évszázad nem kezdődhetik szerdával, péntekkel és vasárnapkal. A kalendárium husz év múlva ismét használható. Október mindig ugyanazal a nappal kezdődik, amellyel január;

április azzal, amelyikkel június; szeptember azzal, amelyikkel december. Február, március és november kezdőnapja ugyanezek közös-Május, június és augusztus sohasem kezdődik ugyanazzal a nappal, sőt a többi hónapok kezdőnapjaival sem. Az év azzal a nappal végződik, amelyikkel kezdődött. Ezek a szabályok azonban szokókévre nem érvényesek.

× **A hatodik érzék.** Watoon, a chicagói egyetem professzora, érdekes operációt hajtott végre, mely nagyon foglalkoztatja most a tudósokat. Egy patkánynak mind az öt érzékét elpusztította, de azért az állatot nem ölte meg. Az állat lassanként magához tért és enni kezdett. Watoon ebből a kísérletéből azt következteti, hogy az öt érzéken kívül van még egy hatodik, mely emberben és állatban közös, és ez a „tájékozás érzéke.”

A martonosi fehér ház.

Irfi: **Sima László.**

(Folytatás)

— Nem félek a kárhazától sem, Lajos mondotta újból Katinka. Én leszámoltam mindennel — én a tiéd akarok lenni, a tiéd Lajos.

Halkan, akadozva törtetek elő ezek a szavak az igazságtól vomagló asszony ajkán. A férfi kissé hátralépett, azután meglámszkodott egy fa törzséhez.

— Nem, Katinka, nem!

— Gyáva vagy, suttogta az asszony, gyáva. Az erős férfi fél, az erős férfi meg tudja magát tartóztatni, mert mindig virág neki nyílik. A nő gyenge, a nő elbukik, ha szeretni mer...

— Lázban beszél, Katinka.

— Nem! Tudom tisztán amit mondom. Anyának van igaza. Ezerszer elgondoltam s minden szava valóság. Minden betűje igaz. Ez nem élet. Ez csak vergődés. A bűn nem itt kezdődik. A bűn ott kezdődik, ha a férjét megesaljuk. Ez nem megesalás.

— Katinka, könyörgöm, hallgasson meg.

— Meghallgatom.

— A bűn csak egy. És mi már is bűnösök vagyunk. Nézze jobbra, ha utamra megyek én és maga szenved tovább.

— Igen, Ilyen a férfi. Az első csókot elfogadja. Viszonozza is; de azután... odább áll. Ha *tenni* kell — ígér. Ha szeretni kell, mutat szerelmet és esküszik szerelmét; de sem ígéretet be nem vált sem nem szeret.

— Nem, Katinka. Ezt ne mondja. Ezt nem mondhatja. Legalább is ezen a hangon nem lehet ezt mondania. Nézze: a csók amelyet mi váltottunk szenvedélytől égő ajakkal — a bűn első lépése. Itt megállunk erre int a józan ész, a becsületérzés, magát a hitvesi hűség, engem a barát kötelessége. És igen is mi férfiak szeretünk; de én lemondani is tudok. És maga is kell, hogy lemondani tudjon.

— Ez nem lemondás: ez gyávaság!

Este Katinka ezt a levelet küldte Hámosnak a szobaleány útján:

„Kedves Lajos! Amik ma délután történtek: egy esztelen asszony szenvedélyes fellöbbanásai voltak. Kérem tekintse az egészet meg nem történtnek. Gondolja, hogy nem is beszéltünk egymással. Üdvözlé: Bendéné Katinka.”

Hámos csak egy sort írt válaszul.

„Nem történt semmi. — Lajos.”

És mikor Katinka ezt a válasz levelet a kezébe vette zokogni kezdett. Azután hirtelen letörülte könyeit. Nagy kendőt terített vállaira és esendesen lement a lépcsőkhöz, azután kiment a parkba.

Csillagos, holdas enyhe nyár régi éjszaka volt. Csöndes éjszaka. Egyetlen nes, egyetlen hang nem hallatszott sehoh.

Katinka lassan révedezve járta a park utait Valami nyugtalan vágy üldözte ki a

szabadba. Maga sem tudta hova megy, miért megy. Csak ment előre. Egyszerre ott állott meg a park végénél, ahol a kis Galambos patak folyik. Innen visszafordult és a másik úton haladt lassan befelé. Ekkorra már lecsendesültek idegek.

A közeli toronyban éjfélte verte az óra! Katinka meghorzadt. S az éjszaka esőndjében leborult a földre és hangosan imádkozni kezdett:

— Mi atyánk, Isten... Üdvözlégy, Mária.

(Folyt. köv.)

HIRDETÉSEK

Értesítés.

Mélyen tisztelt üzletfeleimet tisztelttel értesítem, hogy folyó évi március hó 1-től fogva senki lakására a borbély és fodrász teendők elvégzése végett ki nem megyek, s ily célból üzleti személyzetem sem bocsájtom a közönség rendelkezésére. Egedül csak a Nagy Ferenc ur Kossuth-téri házában lévő üzlethelyiségemben állok a tisztelt nagyközönség rendelkezésére.

Szívest pártfogást kérek

Grubmüller József
borbély és fodrász.

Eladó ház.

Vajda Bálint I. tized 224. számú háza, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. — Értekezni lehet a fenti szám alatt, vagy a lap kiadóhivatalában, a könyvnyomdában.

Eladó telkek.

Szabó Mihály téglaágyára mellett az országutakra nyíló négy háztelek (egyenként 640 négyszögöl) négyszögölenként egy korona 40 fillér árban eladó — Értekezhetni Lövy Henrik tulajdonossal. 4-12

Eladó ház.

Szél Imre I. t. 134. szám alatti háza, a hozzá tartozó üzletteliséggel, örök áron eladó. — Értekezni lehet a fenti szám alatt, vagy a Haris házában levő hentes üzletben.

Kiadó lakás.

Várady Antal III. tized 286 számú házában egy egy szobás, és egy két szobás lakás a hozzá tartozó mellék épületekkel együtt kiadó. — Értekezni lehet a tulajdonossal hétfői és csütörtöki napokon I. t. 372 szám alatt.

Eladó föld.

Gyulai Mihálynak Mucsiháton 60 hold földje kedvező fizetési feltételek mellett eladó. — Értekezni lehet I. t. 398 szám alatt a tulajdonossal.

Kiadó lakás.

Koltvics Lajos I. t. 33 számú házában egy 3 szobás lakás megfelelő mellék helyiséggel együtt Szent-György naptól kezdve kiadó. — Értekezni lehet a fenti szám alatt.

Eladó

20 kat. hold teljeseu floxera mentes homok talaj mely szőlomivelésre kitünően alkalmas. — Értekezni lehet elapkiadóhivatalában.

Hirdetések a legutányosabb áron vételnek fel lapunk kiadóhivatalában.

Tokajhegyaljai valódi borok.

Küldők saját termelésű boraimból hektó és literenként:

Hegyaljai asztali bort gönci hordóba: 54, 58, 60, 70, 80, koromért hektóját;

Szamorodni bort akár üvegbe, avagy hordóba 1,10, 1,20, 1,30, 1,50, 1,80, 2, ., 2,50, 4. — korona itterjét;

Tokaji asszú mélyszótva, félliteres tokaji palackokban: 1,60, 2,—, 2,10, 2,60 3. . 4,20; továbbá a ki koresmai használatra itt személyesen nagyobb bevásárlásokat akar eszközölni közönséges-borokban, a bevásárlásnál személyes közhenjárásommal rendelkezésére állok.

20 RESCHOFSKY L. Tolcsva Tokaj mellett.